

«Өнер колледжі – музикалық-эстетикалық бейіндегі дарынды балаларға мамандандырылған мектеп-интернат» кешені»КММ, «Солтүстік-Қазақстан облысы әкімшілігінің білім Басқармасының»КММ сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты

1. Аталмыш стандарт сыйбайлас жемқорлыққа қарсы Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 18 қарашадағы «Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралары туралы» Заңының 10-бабына, Мемлекеттік қызмет агенттігі бекіткен сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу жөніндегі әдістемелік ұсыныстарға сәйкес әзірленген Қазақстан Республикасының істері және сыйбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралары сипаттамалық сипатта болады.

Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты «Өнер колледжі – музикалық-эстетикалық бейіндегі дарынды балаларға мамандандырылған мектеп-интернат» кешені»КММ, «Солтүстік-Қазақстан облысы әкімшілігінің білім Басқармасы»КММ әзірлеуші болып табылады.

2. Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт сыйбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қоғамдық қатынастардың жеке саласы бойынша ұсыныстар жүйесін құруға бағытталған.

3. Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандартты әзірлеу міндеттері:

1) қоғамдық қатынастардың жеке саласында жұмыс істейтін адамдар арасында сыйбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлықты қалыптастыру;

2) сыйбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың жағымсыз салдарының алдын алу.

3. Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың қағидалары мыналар:

1) зандылық;

2) ашықтық;

3) әдептілік;

4) жеке және занды тұлғалардың құқықтары мен занды мұдделерін сақтау және оларды сыйбайлас жемқорлықтан қорғау;

5) мұдделер қақтығысын болдырмау.

4. Сыйбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт сыйбайлас жемқорлыққа қарсы мінез-құлықты сақтауға және сыйбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қоғамдық қатынастардың жеке саласында жұмыс істейтін адамдарға арналған ұсынымдарды анықтайды..

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт қызметтік міндеттерін орындау кезіндегі сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу тұрғысынан тікелей әрекеттерге негізделген:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт әсер еткен саладағы жеке және занды тұлғалардың мүдделерінің құқықтары мен зандылығын жүзеге асыру;
- 2) өз құзыреті шегінде басқарушылық және басқа шешімдерді дайындау және қабылдау;
- 3) Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің жобаларын дайындау;
- 4) тиісті өмір саласының ерекшеліктеріне байланысты басқа да әлеуметтік маңызды қатынастар.

6. «Өнер колледжі – музыкалық-эстетикалық бейіндегі дарынды балаларға мамандандырылған – мектеп-интернат» кешені»КММ, «Солтүстік-Қазақстан облысы әкімшілігінің білім Басқармасы»КММ (нақты)жұмыс істейтін адамдардың мінезд-құлық стандарттары (ұсыныстары)

7. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар әсер ететін саладағы жеке және занды тұлғалардың құқықтары мен занды мүдделерін іске асыру кезінде:
  - 1) Қазақстан Республикасының Конституциясы мен зандарын, Қазақстан Республикасы Президентінің актілерін, өзге де нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алу керек;
  - 2) Қазақстан халқының бірлігі мен елдегі этносаралық келісімнің нығаюына үлес қосу, мемлекеттік және басқа тілдерге, Қазақстан халқының салт-дәстүрлері мен тілдеріне құрметпен қарау керек;
  - 3) адаптация болыныз, жеке тұлғалармен, занды тұлғалардың өкілдерімен және әріптестерінмен қарым-қатынас кезінде жалпы қабылданған моральдық-этикалық нормаларды сақтаңыз, сыпайы және дұрыс болыныз;
  - 4) жеке және занды тұлғалардың құқықтары мен занды мүдделерін қозғайтын шешімдер қабылдау кезінде ашықтықты қамтамасыз етіңіз;
  - 5) өз әрекеттерінмен және мінезд-құлқынмен қоғам тарапынан сын тудырма, сын үшін кудалауға жол берме, кемшіліктерді жоюға және өз қызметін жетілдіру үшін сындарлы сынды қолданыңыз;
  - 6) жеке мәселелерінді шешу кезінде қызметтік жағдайынды пайдаланып, мемлекеттік органдардың, ұйымдардың, мемлекеттік қызметшілердің және басқа да адамдардың қызметіне ықпал етпе;
  - 7) шындыққа сәйкес келмейтін акпаратты таратпа;
  - 8) зандарда тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық көзделген тәртіп бұзушылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтардың жасалуына жол берме;

9) мемлекеттік еңбек заңнамасының және мемлекеттік қызмет туралы заңнаманың орындалуын, режим мен еңбек жағдайларының, сондай-ақ мемлекеттік қызметте болуға байланысты шектеулердің сакталуын қамтамасыз ету.

8. Мемлекеттік қызметтер көрсету кезінде және басқа да рұқсат етілген функциялары:

- 1) мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын жақсарту бойынша тұрақты негізде шаралар қабылдайды;
- 2) қызметті алушыларға қол жетімді нысанда көрсетілетін мемлекеттік қызметтер туралы толық және сенімді ақпаратты беруге міндетті;
- 3) көзделмен құжаттарды талап етуге жол бермеуге, сондай-ақ мемлекеттік қызметтер көрсету кезінде және басқа да рұқсат беру функцияларында кез-келген бюрократиядан аулақ болуға міндетті;
- 4) сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға көндірген жағдайда басшылыққа есеп беруге міндетті;
- 5) мемлекеттік қызметтерді көрсету үдерісін, үнемдеуді және мемлекеттік қызметтерді көрсету тиімділігін үнемі жақсартуды қамтамасыз етеді.

8. Тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алуға байланысты мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде:

- 1) мемлекеттік сатып алу үшін пайдаланылған қаражатты онтайлы және тиімді жұмсауға;
- 2) Занда өзгеше көзделген жағдайларды қоспағанда, потенциалды өнім берушілерге мемлекеттік сатып алуды өткізу рәсіміне қатысу үшін тен мүмкіндіктер беру;
- 3) мемлекеттік сатып алу кезінде ашықтығын қамтамасыз ету керек;
- 4) сыйбайлас жемқорлықтың алдын алу қажет;
- 5) потенциалды жеткізуши ретінде және (немесе) өзі тартқан, атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және борышкерлердің бірыңғай тізіліміне енгізілген қосалқы мердігерлерді (бірлесіп орындаушы) қатыстырмау керек.

9. Өз құзыреттілігі шеңберінде басқарушылық пен шешімдерді дайындау және оны қабылдау кезінде:

- 1) қызметтік міндеттерді орындау кезінде туындаityн жеке мұдделер арасындағы қақтығысты, сыйбайластық әрекетке итермелей және сыйлықтар алу туралы жағдаяттар болған кезде міндетті түрде тікелей басшыға хабарлау керек;
- 2) жеке мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік органдардың, үйымдардың, мемлекеттік қызметшілердің және басқа да адамдардың қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайын пайдаланбау қажет;
- 3) қызметтік өкілдіктерді пайдалана отырып, мұліктік женілдіктер алу үшін әріптестеріне, басшыларға және басқа лауазымды адамдарға сыйлықтар беруге және ресми қызмет көрсетуге болмайды;

- 4) сыйбайлас жемқорлық бойынша тәртіп бұзушылық байқалған жағдайда, қарсы іс-шара қолдана отырып, белсенділік көрсетіп жария ету қажет;
  - 5) өздеріңе белгілі болған сыйбайлас жемқорлық фактілері туралы, сондай-ақ материалдарды жедел қарау немесе бюрократия үшін кез-келген женілдік алуға бейімділік туралы басшылыққа баяндау керек;
  - 4) орындауға алынған бұйрықтың зандылығы күмән тудырған жағдайда тікелей басшыға жазбаша түрде хабардар ету керек;
  - 5) егер басшының өзі жанжалды жағдайға қатысты болса, онда жоғары басшылыққа хабарласыныз;
  - 6) қызметті жүзеге асыруға байланысты кірістер алу мақсатында кәсіпкерлік және басқа да көмек көрсетуден бас тартуға құқылы.
9. Нормативтік құқықтық актілердің жобаларын дайындау кезінде:
- 1) нормативтік құқықтық актілердің жобаларын дайындауға және талқылауға қоғам мен бұқаралық ақпарат құралдарының міндетті түрде қатысуын қамтамасыз етеді;
  - 2) ұйымның құрылымдық бөлімшелерінің құқықтық актілер мониторингін үйлестіруді және тұрақты түрде тиісті есептер дайындауды қамтамасыз етеді;
  - 3) әзірленген нормативтік құқықтық актілердің жобалары мүдделі мемлекеттік органдарға келісуге жіберілгенге дейін ашық нормативтік құқықтық актілердің интернет-порталында қоғамдық талқылауға орналастырылады;
  - 4) нормативтік құқықтық актілерде сыйбайлас жемқорлық факторлары немесе олардың белгілері бар нормаларды пайдаланбау керек.
10. Қызметкерлерді / жұмысшыларды тандау және орналастыру бойынша кадрлық жұмысты ұйымдастыру кезінде:
- 1) тағайындау материалдарын белгіленген мерзімде қарауды сақтауға;
  - 2) ұйымға қызметке/жұмысқа қабылдау кезінде лауазымды тұлғага жүктелетін негізгі міндеттерді, тыйымдарды және шектеулерді түсіндіру керек;
  - 3) кадрларды тандау кезінде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарын сақтауға міндетті;
  - 4) мемлекеттік қызметшілердің жеке ақпараттық мәліметтерін негізсіз берілуіне жол бермеу қажет;
  - 5) қызметке/жұмысқа қабылданатын кандидаттан еңбек шартын жасауға қатысты емес құжаттарды талап етуге болмайды;
- 6) қызметкерлерге қатысты қызметтік зерттеуді объективті және жан-жақты жүргізуге міндетті.
11. Өмір сферасының ерекшеліктеріне байланысты туындайтын басқа қатынастар жағдайында:
- 1) қарамағындағы лауазымды тұлғалардың өкілетті міндеттері мен көлемін нақты айқындау қажет ;
  - 2) қарамағындағы лауазымды тұлғалар арасында жұмыс жүктемесінің біркелкі бөлінбеуіне жол бермеу керек;

- 3) олардың қызметтерінің нәтижелерін бағалау кезінде, сондай-ақ көтермелегенде мен жазаларды қолдану кезінде әділдік пен объективтілікті таныту қажет;
- 4) қарамағындағы қызметкерлерге қатысты негізсіз айыптауларды, дөрекілік, адамның қадір-қасиетін қорлау, әдепсіздік, дұрыс емес мінез-құлық фактілеріне жол бермеу керек;
- 5) өздерінің қызметтік міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға қайшы келетін нақты мүмкін емес бұйрықтар немесе өкімдер беруге болмайды;
- 6) қызметтік жағдайын қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде қарамағындағылардың қызметіне ықпал етуге болмайды;
- 7) қарамағындағыларды сыйбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға мәжбүр етпеу керек;
- 8) қызметтік міндеттерін орындау барысында әріптестер арасында туындаған мүдделер қақтығысын шешу бойынша шараларды уақтылы қабылдауға міндетті;
- 9) мұлікті қызметтік мақсатта сакталуын қамтамасыз етуге, оның ішінде көлік құралдарын ұтымды, тиімді пайдалануға міндетті.